

Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor
kristy.lundstrom@vrg.se

2018-01-23
Dnr 400-2016:11437

Beslut

efter kvalitetsgranskning av Viktor Rydbergs samskolas arbete
vid elevers övergångar till årskurs 7 i Danderyds kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av arbetet med elevers övergångar till årskurs 7. Syftet är att granska hur skolor arbetar med elevers övergång till årskurs 7 för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling. Det är arbetet vid den mottagande årskursen som är föremål för granskning.

De övergripande frågeställningarna är:

- 1) I vilken utsträckning inhämtar skolan systematiskt information om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar?*
- 2) I vilken utsträckning används den inhämtade informationen för att skapa kontinuitet och progression i elevers lärande och utveckling?*

Frågeställningarna ska besvaras inom ramen för varje enskilt granskningsbeslut på verksamhetsnivå samt på övergripande nivå inom ramen för en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Granskningen genomförs i 17 skolor. I urvalet ingår såväl kommunala som fristående skolor belägna i större och mindre kommuner. Viktor Rydbergs samskola med Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor som huvudman ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Viktor Rydbergs samskola den 27 och 28 november 2017. Besöket genomfördes av utredarna Johan Nilsson och Annika Welinder. Intervjuer med elever, vårdnadshavare, lärare, elevhälsa och skolledning har genomförts. Inspektörerna tog också del av elevdokumentation som fördes över i samband med övergången 2017.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Inhämta information

Skolinspektionen bedömer att Viktor Rydbergs samskola inte i tillräcklig utsträckning bedriver ett systematiskt arbete för att inhämta relevant information om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar vid övergången till årskurs 7.

Skolan inhämtar information om eleverna främst genom överlämnandekonferenser med avlämnande skola. Vid överlämnandekonferenserna deltar från Viktor Rydbergs samskola elevhälsan och skolledningen. Överlämnandekonferens sker med de tre skolor som lämnar flest elever till Viktor Rydberg. Med övriga skolor tar elevhälsan och skolledningen kontakt via telefon eller mejl. Skolan beskriver att det kan vara problem att få information från en del

av de skolor som lämnar få eller enstaka elever till Viktor Rydbergs samskola och att information från dessa skolor kan vara kortfattad och ibland ofullständig. Skolan har inget dokument som delges avlämnande skolor och som specificerar vilken information skolan vill ha om de elever som ska börja årskurs 7.

Svårigheten att få information från vissa skolor gör att skolan inte alltid känner till elevernas kunskapsnivå inför övergångarna mellan årskurs 6 och 7. När det gäller elevernas förutsättningar och behov får däremot skolan information dels genom kontakterna med avlämnande skolor, dels genom kontakter, såväl skriftliga som muntliga, med vårdnadshavare. Av granskningen framgår att skolan genom dessa olika källor får en tydlig bild av vilket stöd och vilka anpassningar eleverna tidigare haft och hur deras behov och förutsättningar ser ut. Skolan arbetar också aktivt för att ta reda på adekvat information om de elever som av något särskilt skäl behöver uppmärksammas. Det kan gälla elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd men också elever som av andra skäl behöver en undervisning anpassad efter deras behov och förutsättningar. Dessa förutsättningar berör även elever som har speciella intressen eller har goda kunskaper i ett ämne.

Däremot framgår av granskningen att skolan generellt inte inhämtar information om vilka moment eller arbetsområden eleverna i årskurs 6 har arbetat med i de olika ämnena. Det sker inte på gruppnivå men kan ske på individnivå om det handlar om elever som har behov av extra anpassning eller särskilt stöd. Det framgår också av granskningen att inhämtning av denna information på gruppnivå sker i vissa ämnen där lärare på eget initiativ tar kontakt med undervisande lärare i avlämnade skola. Generellt sker emellertid ingen direktkontakt mellan undervisande lärare i avlämnande och mottagande skola och Viktor Rydbergs samskola har heller inga rutiner för att detta ska ske.

Använda informationen

Skolinspektionen bedömer att inte alla lärare använder den insamlade informationen som underlag när de planerar och bedriver undervisningen.

Granskningen visar att den information som elevhälsan och skolledningen får om eleverna när det gäller de elever som behöver stöd och anpassning delges lärarna på ett sätt som gör att lärarna känner sig väl förberedda att möta dessa elever. När det gäller dessa elever informeras lärarna om såväl elevernas förutsättningar och behov som kunskapsnivå. Lärarna omsätter den informationen i undervisningssituationen och ger eleverna det stöd och den anpassning de behöver. Elevhälsan spelar en aktiv roll i detta arbete och bedriver ett uppföljningsarbete för att se om läraren anpassar undervisningen till elevernas behov. Lärarna upplever elevhälsan som en viktig resurs och ett stöd i detta arbete.

Det framgår dock av granskningen att det saknas samsyn mellan lärare om hur information om elevernas kunskapsnivå ska användas för planering eller genomförande av undervisningen. Vissa lärare menar att de inte vill veta elevernas tidigare kunskapsnivå eller vad de arbetat med i ämnena medan andra lärare önskar detta. Det framgår att det inte har förekommit gemensamma diskussioner på skolan om vilken information lärarna ska ta del av och om eller hur den bör användas för att anpassa undervisningen för eleverna. Det finns ingen rutin på skolan som beskriver om och hur lärarna ska ta del av elevernas betyg från årskurs 6. Det finns emellertid lärare som på eget initiativ inhämtar information från avläm-

nande skolor för att på gruppnivå kunna anpassa undervisningen efter elevernas förutsättningar och kunskapsnivå.

Även om anpassning av undervisningen för elever som behöver stöd eller av andra skäl särskilt behöver uppmärksammas fungerar väl, så behöver anpassningen för övriga elever utvecklas. Enligt Skolinspektionen finns det en uppenbar risk att anpassningen av undervisningen efter elevernas förutsättningar tillämpas olika och är beroende av lärarens personliga inställning.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Skolan behöver inhämta ett bredare underlag på såväl individ- som gruppnivå om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte i tillräcklig omfattning inhämtar information om alla elevernas kunskapsnivå, behov och förutsättningar för att kunna skapa progression, sammanhang och kontinuitet i deras lärande. Det framgår av granskningen att skolan inte har något dokument som delges de avlämnade skolorna för att specificera vilken information man vill ha. Granskningen visar också att information om kunskapsresultat och kunskapsnivå för elever från vissa skolor inte inhämtas till skolan så att de finns tillgängliga inför elevernas övergång från årskurs 6 till 7. Visserligen rör detta ett mindre antal elever och skolor där det praktiskt är svårt att organisera möten mellan personal från avlämnande och mottagande skola. Skolinspektionen vill dock framhålla att skollagen är tydlig med att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Skolan behöver också informera sig om i vilken omfattning eleverna har arbetat med olika kunskapsområden, arbetsområden eller förmågor i olika ämnen. Granskningen visar att skolan inte tar reda på detta utom om det gäller elever som är i behov av extra anpassning eller särskilt stöd eller om enskilda lärare på eget initiativ tar kontakt med avlämnande skola. Någon rutin om att undervisande lärare behöver utbyta information med lärare från avlämnande skola finns inte och någon sådan kontakt sker generellt inte. Läroplanen betonar att lärarna inför övergångar ska utbyta kunskaper och erfarenheter om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utbildning och lärande.

- Rektorn behöver se till att det finns en samsyn om vikten av att använda information om elevers kunskapsnivå, behov och förutsättningar när undervisningen bedrivs och planeras. I detta ingår också att skapa samsyn om vilken information som ska inhämtas och hur den ska användas.

Skolinspektionen bedömer att det på skolan inte råder en samsyn om vilken information som ska tas in till skolan om de elever som ska börja årskurs 7. Det råder inte heller en samsyn

om vilken information lärare och annan personal ska ta del av och hur den informationen ska användas i planering och genomförande av undervisningen.

Rektorn behöver därför skapa en samsyn kring detta för att skapa en likvärdighet för eleverna och en undervisning som anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Läroplanen är tydlig med att undervisningen ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter och kunskaper.

Det framgår av granskningen att det råder delade meningar mellan lärare om vikten av att ta del av den information som finns om eleverna inför och i samband med övergången mellan årskurs 6 och 7.

Det finns lärare som uppger att det inte är önskvärt att ta del av elevens tidigare skolerfarenhet, såväl kunskapsmässig som social. Exempelvis tar de inte del av elevernas betyg från årskurs 6 trots att de finns tillgängliga på skolan. En del lärare uttrycker att bedömningarna av elevens kunskaper sker mot olika kunskapskrav i årskurs 6 och årskurs 7 och att det därför inte är viktigt att ta del av bedömningarna från årskurs 6. De menar också att det är viktigt att de elever som kommer till en ny skola får en "nystart".

Det finns även lärare som tycker det är viktigt att inför elevernas övergång ha kunskap om deras kunskapsnivå och förutsättningar och också vilka moment och arbetsområden eleverna har gått igenom i ett ämne. De lärarna tar reda på detta och använder kunskapen för att anpassa undervisningen.

När det gäller information om elever som särskilt behöver uppmärksammas råder en större samstämmighet om vilken information som behöver inhämtas och hur den ska användas. Dessa elever får därför en undervisning som i högre grad är anpassad efter sina behov och förutsättningar.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 25 oktober 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2016:11437) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Carin Holtz

Enhetschef/Beslutsfattare
Signerat av: Carin Holtz

X Johan Nilsson

Utredare/Föredragande
Signerat av: Johan Nilsson

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn-->

[granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/skolans-arbete-vid-elevers-overgang-till-arskurs-7/](https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/skolans-arbete-vid-elevers-overgang-till-arskurs-7/)

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Viktor Rydbergs samskola är en grundskola med utbildning för elever i årskurs 7 till 9. Skolan är belägen i Danderyds kommun. Skolan är en fristående skola med huvudman Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor.

I skolan får 557 elever sin utbildning och av dessa finns 190 elever i årskurs 7. Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer.

Skolan tar emot elever i årskurs 7 från ett antal andra skolor. Hösten 2017 var dessa 12 till antalet. Hur många elever som kommer från respektive skola varierar, från enstaka till ett sjuttital. De skolor som lämnar elever till Viktor Rydbergs samskola i årskurs 7 har både offentlig och enskild huvudman.

Majoriteten av eleverna kommer från tre skolor och en av dessa är Vasaskolan. Vasaskolan är en kommunal skola som hösten 2017 överlämnade 69 elever från årskurs 6 till Viktor Rydbergs samskola. Vasaskolan besöktes av Skolinspektionen i samband med granskningen av Viktor Rydbergs samskola. Vid skolan genomfördes en intervju.

Bilaga 2: Rättslig reglering

Skollagen (SFS 2010:800)

1 kap. 4 § 1-2 st.

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. [...]

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. [...]

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

3 kap. 5a §

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, såvida inte annat följer av 8 §.

3 kap. 8 § 1 st.

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

3 kap. 9 § 1 st.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Förordning (SKOLFS 20110:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet

1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

2.5 Övergång och samverkan

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande. Skolan ska även samverka med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar.

Riktlinjer

Läraren ska

- i samverkan med förskollärare i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande,
- i samverkan med arbetslaget i förskolan, lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar,
- vid övergångar särskilt uppmärksamma elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och
- ta tillvara möjligheter till kontinuerligt samarbete om undervisningen i förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.